

POSTANOWIENIE

Dnia 16 maja 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa J. Z. i S. Z.

przeciwko S. S., M. G. i J. H.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 maja 2008 r.,

zażalenia powodów

na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 22 stycznia 2008 r., sygn. akt I ACa (...),

uchyla zaskarżone postanowienie w części odrzucającej apelację i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego; odrzuca zażalenie w pozostałej części.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 22 stycznia 2008 r. oddalił wniosek powodów o przywrócenie terminu do uiszczenia apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 18 maja 2007 r. i apelację tę odrzucił. W ocenie Sądu Apelacyjnego powodowie nie wykazali, że nie uiszcili w terminie opłaty podstawowej od wniesionego środka odwoławczego bez swojej winy. Wskazywana przez nich okoliczność, że w czasie, kiedy obowiązani byli wnieść tę opłatę, nie dysponowali wystarczającymi środkami finansowymi, nie może stanowić przyczyny usprawiedliwiającej uchybienie terminowi dokonania obciążającej ich czynności.

W zażaleniu na powyższe postanowienie powodowie zarzucili Sądowi Apelacyjnemu naruszenie art. 168 § 1 k.p.c. przez uznanie, że niedysponowane przez stronę zwolnioną od kosztów sądowych środkami umożliwiającymi wniesienie opłaty podstawowej od złożonego środka zaskarżenia, nie może stanowić niezawinionej przez nich przyczyny uchybienia terminowi do uiszczenia tej opłaty, a w konsekwencji prowadzić do odrzucenia apelacji. W konkluzji skarżący wnieśli o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznając zażalenie na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające apelację Sąd Najwyższy, na wniosek strony, rozpoznaje również te postanowienia sądu drugiej instancji, które nie podlegały zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy (art. 380 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c.). Do takich postanowień należy niewątpliwie postanowienie oddalające wniosek o przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty należnej od apelacji, stanowiące przesłankę odrzucenia tego środka odwoławczego. Stanowisko skarżących kwestionujące rozstrzygnięcie złożonego przez nich wniosku o przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty od apelacji należało zatem odczytać jako żądanie rozpoznania wydanego w tym przedmiocie postanowienia.

U podstaw oddalenia przez Sąd Apelacyjny wniosku powodów o przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty podstawowej od apelacji legło zapatrywanie, że skoro ustawodawca w - mającym zastosowanie w sprawie - art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.; dalej: „u.k.s.c.”) przewidział, iż obowiązek wniesienia tej opłaty spoczywa nawet na stronach zwolnionych od kosztów sądowych, to strony korzystające z takiego zwolnienia nie mogą powoływać się na brak środków finansowych jako okoliczność usprawiedliwiająca opóźnienie się z uiszczeniem tej opłaty. Z poglądem takim - jak trafnie podnieśli skarżący - nie można się jednak zgodzić.

Przesłanki przywrócenia terminu do dokonania czynności procesowej określone zostały w art. 168 § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem przywrócenie terminu może nastąpić wtedy, gdy strona nie dokonała w nim czynności procesowej bez swej winy. Brak winy strony w uchybieniu terminowi podlega ocenie z uwzględnieniem wszystkich okoliczności danej sprawy, w sposób uwzględniający obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od strony dbającej należycie o swoje interesy. W takim ujęciu,

chwilowy obiektywny brak środków finansowych niezbędnych do uiszczenia wymaganej opłaty może stanowić przyczynę usprawiedliwiającą uchybienie terminowi do jej wniesienia. Odmienne stanowisko Sądu Apelacyjnego, zakładające *a priori*, że - w świetle art. 14 ust. 2 u.k.s.c. (uchylonego przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych; Dz. U. Nr 21, poz. 123) - sama niemożność uwolnienia się przez stronę od obowiązku uiszczenia opłaty podstawowej wyklucza dopuszczalność przywrócenia terminu do dokonania tej czynności nie znajduje żadnego uzasadnienia.

Wskazana przez powodów przyczyna nieuiszczenia wymaganej opłaty w terminie winna zatem zostać poddana ocenie merytorycznej. Lakoniczne stwierdzenie przez Sąd Apelacyjny, że powodowie nie wykazali niedokonania tej czynności w terminie bez swojej winy, nie spełnia wymagań takiej oceny. W związku z powyższym nie można skutecznie odeprzeć zarzutu skarżących kwestionującego zasadność odrzucenia wniesionej przez nich apelacji.

Z tych też względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.